

SOFF

Säkerhets- och
försvarsföretagen

YTTRANDE

Ju2020/04525/L1

Justitiedepartementet

Ju.remissvar@gov.se

Kopia: anna.uppfeldt@gov.se

Yttrande över förslag om ändringar för bättre skydd för tekniska företagshemligheter (DS 2020:26).

Säkerhets- och försvarsföretagen (SOFF) är en branschorganisation för företag inom säkerhets- och försvarsområdet med verksamhet i Sverige. Föreningen uppskattar möjligheten att yttra sig över förslaget om ändringar för bättre skydd för företagshemligheter (DS 2020:26).

SOFF:s medlemsföretag svarar för att upprätthålla och utveckla en försvarsteknisk bas som kan stödja utvecklingen av Försvarsmaktens operativa förmåga och bidra till att upprätthålla nationell integritet och självständighet i förhållande till andra stater.

SOFF välkomnar föreslagna lagändringar. Precis som promemorian framhäver är det av vikt för innovationssystemet att det finns ett starkt rättsligt skydd för företagshemligheter av teknisk natur.

Däremot ställer sig SOFF kritisk till att förslaget begränsar straffansvar till företagshemligheter av teknisk natur. Vidare vill SOFF framföra invändningar mot att begränsa det straffrättsliga ansvaret på så vis att det ställs krav på synnerliga skäl för att straffrättsligt ansvar ska komma i fråga efter det att deltagandet i verksamheten eller rörelsen har upphört. Till sist välkomnar SOFF det faktum att brottets koppling till främmande makt anses medföra att brottet betraktas som grovt, men menar på att ytterligare preciseringar bör övervägas. Nedan redogörs för SOFFs ställningstaganden i dessa delar.

Angående begränsningen till företagshemligheter av teknisk natur

SOFF menar att det finns anledning att se över behovet och möjligheten att låta fler företagshemligheter än tekniska företagshemligheter omfattas av regleringen. SOFF vill uppmärksamma att även olovlig röjning eller utnyttjande av uppgifter av kommersiell och administrativ karaktär kan innebära risk för stora förluster för företagen och att även sådana uppgifter är föremål för omfattande hot idag.

Till exempel kan kommersiella uppgifter om prissättning och priskalkyl vara mycket känsliga och om en konkurrent vid en konkurrensupphandling får tillgång till dessa uppgifter kan det leda till förlust av affärer och stora förluster för det drabbade företaget, detta då pris i många fall kan vara avgörande för utgången av vem som tilldelas kontrakt framför uppfyllande av teknisk natur.

SOFF

Säkerhets- och
försvarsföretagen

För den som olovligen utnyttjar företagshemligheter av teknisk natur kan ofta syftet vara att själv kunna erbjuda liknande produkter till billigare pris. Även då kan tillgång till uppgifter om det andra företags prissättning och priskalkyler få en avgörande roll.

Annan information som kan anses vara mycket känslig för företag och som nu inte skulle omfattas är t.ex. ett företags säkerhetsanalyser, uppgifter om personer som finns inom ett företag och i dess nätverk samt specialistkompetenser. Tillgång till information i dessa delar kan underlätta framtida informationsinhämtning och ligga till grund för hot och påtryckningar.

Vidare vill SOFF uppmärksamma risken för potentiella tolkningsproblem kring vad som kan utgöra företagshemligheter av teknisk natur. Även om det finns exemplifieringar av vad som kan anses utgöra uppgifter av teknisk natur i promemorian är det inte ett begrepp som används in något annat straffstadgande. Begreppets användning är även mycket begränsat i annan lagstiftning och de lagar som det hänvisats till i promemorian – konkurrenslagen och lag om marknadsdomstolar – synes inte längre vara aktuella. Teknikutvecklingen är snabb och det kommer ständigt nya former som skulle behöva bedömas. Vid en invändning från en åtalad person att denne inte hade uppsåt till att uppgifter var av teknisk natur finns det stor risk för friande domar. Sannolikt skulle det i domstol då krävas uppgifter från sakkunnig för att styrka att en uppgift är just av teknisk natur.

Angående kravet på "synnerliga skäl" för straffansvar efter att deltagandet i rörelsen eller verksamheten upphört

SOFF vill framföra invändningar mot att begränsa det straffrättsliga ansvaret på motsvarande sätt som det skadeståndsrättsliga ansvaret för arbetstagare begränsas, d.v.s. att det skulle krävas synnerliga skäl för att straffansvar ska komma i fråga efter att deltagandet i rörelsen eller verksamheten upphört.

Först kan det konstateras att det inte torde vara en sällsynt situation att denna typ av röjning eller utnyttjande av uppgifter sker först efter att deltagandet i verksamheten upphört eller att det i vart fall inte går att styrka att gärningen skett innan deltagandet i verksamheten har upphört. Denna begränsning av ansvaret kan då bli mycket omfattande, då begreppet "synnerliga skäl" i vart fall i enlighet med skadeståndsrätten innebär en presumtion för att arbetstagaren ska vara fri från ansvar.

I utredningen hänvisas till att det finns en princip om att en arbetstagare efter anställningen upphörande är fri att utnyttja företagshemligheter och att det krävs synnerliga skäl för att ett utnyttjande eller röjande av en tidigare arbetsgivares företagshemligheter ska anses vara obehörigt. Denna princip kommer till uttryck i § 7 lagen om företagshemligheter avseende arbetstagares skadeståndsskyldighet. Dock framgår genom hänvisning till tidigare förarbeten (prop. 2017/18:200 s. 147) att principen är dispositiv och att den inte gäller om arbetsgivaren och arbetstagaren avtalat annat, t.ex. i en sekretess- eller konkurrensklausul.

SOFF anser att det är otydligt om syftet är att straffansvaret ska kunna vara avhängigt om det finns ett gällande civilrättsligt avtal mellan en arbetsgivare och en som tidigare har deltagit i verksamheten. Om så är syftet, eller om så blir konsekvensen, ser SOFF flera potentiella problem.

Ett problem är att företagen inte kommer att kunna veta vilka individer – utöver de egna anställda – där det skulle kunna komma att krävas ett sekretessavtal. Vem som kommer att omfattas av begreppet "deltagande i en näringsidkares rörelse eller en forskningsinstitutions verksamhet" är i sig osäkert då detta ska vara beroende av "en samlad bedömning av omständigheterna i det enskilda fallet".

När det gäller sekretessavtal i förhållande till de egna anställda finns också en problematik. Enligt arbetsdomstolen i AD 2010 ref. 7 finns visserligen en möjlighet för en arbetsgivare att i anställningsavtalet införa en sekretessklausul som gäller även efter att anställningsförhållandet har avslutats och upphört. Det förefaller däremot osäkert om en sådan klausul alltid kan göras gällande när anställningen har upphört och i så fall hur lång tid det anses skäligt att binda en anställd till ett sekretessåtagande. Som framförs i utredningen motsvarar två år vad som är skäligt för konkurrensklausuler. I detta avseende vill SOFF påpeka att företagshemligheter av teknisk natur kommer att ha ett skyddsvärde under en betydligt längre tid än två år. För det fall sekretessklausuler som gäller för längre tid skulle anses oskäliga, uppstår betydande problem. Vidare måste det anses vara osäkert om sekretessåtaganden i anställningsavtal som sagts upp skulle kunna påverka ett straffrättsligt ansvar.

Ytterligare en fråga är hur en näringsidkare skulle hantera detta i förhållande till andra än anställda som deltar i verksamheten, t.ex. inlåning från bemanningsföretag, anställda hos konsultföretag, lärlingar och studerande. Det är sannolikt att det i dessa fall inte kommer att upprättas sekretessavtal mellan företaget och t.ex. en anställd hos konsultföretaget, utan att företaget enbart har ett avtalat krav gentemot konsultföretaget att ett sekretessavtal finns på plats mellan konsultföretaget och den anställda vid konsultföretaget.

Vidare måste påpekas att begreppet "synnerliga skäl" inte synes förekomma i någon annan straffbestämmelse när det gäller bedömning av ansvar. Det kan således vara ett för domstolarna okänt begrepp som ska tillämpas vid bedömning av om ansvarsfrihet föreligger. I normala fall är grunderna för ansvarsfrihet mycket begränsade.

SOFF

Säkerhets- och
försvarsföretagen

Det vanliga inom straffrätten är vidare att det straffrättsliga ansvaret ska vara mer begränsat än det skadeståndsrättsliga ansvaret och det kan då leda till tillämpningsproblem för det fall att samma ansvarsgrund ska tillämpas för utdömande av skadestånd och straffrättsligt ansvar.

Angående brott med koppling till främmande makt

Det är tydligt att ett särskilt fokus riktas mot brott som har en koppling till främmande makt. Detta kan ligga till grund för att gärningen kan vara att anse som grov och att specifika tvångsmedel kan komma att användas.

Detta är positivt, då det är tydligt att det är just denna typ av gärningar som initierats av en främmande makt som kan innebära betydande risk för skador inte enbart för enskilda näringsidkare utan även för Sverige som nation.

Det torde i dessa lägen inte vara ett ovanligt scenario att brottsligheten är begången eller får antas vara begången i ett annat land än Sverige. Mot bakgrund av detta och för att tydliggöra allvarligheten i denna typ av gärningar bör det övervägas om det ska preciseras att denna typ av brott är att anse som brott som riktas mot Sverige i enlighet med 2 kap. 3 § p. 4 brottsbalken, för det fall brottet har begåtts på uppdrag av eller har understötts av en främmande makt eller av någon som har agerat för främmande makts ställning. Det kan finnas anledning att anta att vissa stater inte ser det som nödvändigt att skydda denna typ av svenska intressen på ett godtagbart sätt.

Stockholm 2021-03-10

För föreningen,

Robert Limmergård

Norea Normelli